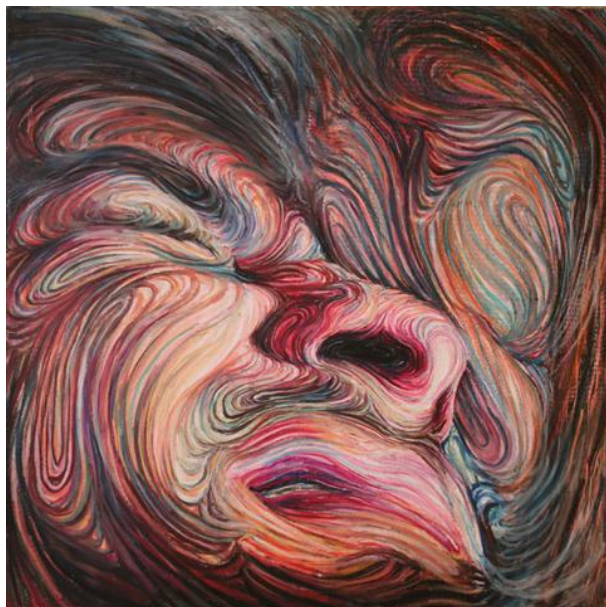

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ~ Η ΨΥΧΗ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ

Συνήθως, οι περισσότεροι άνθρωποι νομίζουν ότι, όση και να έχουν αρετή, είναι αρκετή, ενώ για τον πλούτο, τα χρήματα, την ισχύ, τη δόξα, και όλα τα σχετικά, πιστεύουν πως, όσα και να έχουν, δε φθάνουν.

Ο Αριστοτέλης, σε όλους αυτούς, διαμηνύει να προσέξουν ότι δεν αποκτούν και δεν μπορούν να διαφυλάξουν τις αρετές με τα εξωτερικά αγαθά, αλλά, αντίθετα, εκείνα με αυτές. Την **ευτυχισμένη ζωή**, είτε υπάρχει στη χαρά, είτε στην αρετή, είτε και στα δυο, περισσότερο τη βρίσκουμε σ' εκείνους που έχουν καλλιεργήσει στο έπακρο το ήθος τους και τη διάνοια, ενώ παραμένουν μετριοπαθείς και μετρημένοι όταν πρόκειται για την κτήση εξωτερικών αγαθών' όχι, όμως, σ' εκείνους που διαθέτουν αγαθά περισσότερα από τα χρήσιμα, ενώ, την ίδια στιγμή, υπολείπονται στο ήθος και τη διάνοια.

Γιατί τα εξωτερικά αγαθά εξαντλούνται, και περισσότερο αποτελούν μέσο, όπως καθετί που χρησιμεύει σε κάτι άλλο' η υπερεπάρκειά τους, όμως, αναγκαστικά, είτε βλάπτει είτε, τελικά, δεν ωφελεί καθόλου όσους τα διαθέτουν. Τα αγαθά, τώρα, που αφορούν στην ψυχή, όσο κι αν αφθονούν, τόσο πιο πολύ είναι χρήσιμα' εφόσον, βέβαια, πρέπει να ζητούμε και σ' αυτά, όχι μόνο το ωραίο αλλά και το χρήσιμο. Αν επιπλέον, σύμφωνα με τον

Αριστοτέλη, η ψυχή είναι πολυτιμότερη από την περιουσία και το σώμα, θα πρέπει, για το καθένα, να εξασφαλίσουμε την καλύτερη εκδοχή, σύμφωνα με την ιεραρχία που εγκαθιστούμε ανάμεσά τους. Άλλωστε, από τη φύση, επιβάλλεται να επιλέγουμε τα εξωτερικά αγαθά προς όφελος της ψυχής, πράγμα που πρέπει να κάνουν όλοι όσοι σκέφτονται σωστά, και όχι να υποτάσσουμε την ψυχή στην αναζήτηση των εξωτερικών αγαθών.

.Καθένας, τώρα, αξιώνεται την **ευδαιμονία** στο βαθμό που διαθέτει αρετή και φρόνηση, και φροντίζει να ενεργεί σύμφωνα με αυτές. Τον εσωστρεφή προσανατολισμό, και την εσωτερική διάσταση της ευδαιμονίας, ο Αριστοτέλης την κατοχυρώνει με την αναφορά στο θεό. Εκείνος είναι ευδαίμων και μακάριος όχι εξαιτίας των εξωτερικών αγαθών, αλλά χάρη στον εαυτό του και σε αυτό που είναι από τη φύση. Γι' αυτό, αναγκαστικά, η ευδαιμονία διακρίνεται από την ευτυχία. Η δεύτερη αφορά στα αγαθά που δεν έχουν να κάνουν με την ψυχή' γι' αυτά αρμόδια είναι η τύχη. Δίκαιος και σώφρων, όμως, δεν είναι κανένας από τύχη. Το ίδιο, ακριβώς, ισχύει και για την πόλη που θέλει να ζει ευτυχισμένα. Είναι αδύνατο να ευτυχούν εκείνοι που δεν ενεργούν σωστά. Κανένα έργο, ανθρώπου ή πόλης, δεν είναι καλό,

που δε συνοδεύεται ή δεν απορρέει από την αρετή και τη φρόνηση. Επομένως, άριστος βίος, τόσο μεμονωμένα, για τον κάθε άνθρωπο, όσο και γενικά, για τις πόλεις, είναι εκείνος που συνέχεται από αρετή σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι πράξεις που έχει να επιδείξει, να είναι πράξεις αρετής.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η αρετή έχει να κάνει με τη χαρά, την αγάπη και το μίσος που κατευθύνονται σωστά, «ορθώς». Η εισαγωγή στο βίο της αρετής, είναι, πρώτα, έργο της παιδείας, και συγκεκριμένα της μουσικής, που περιλαμβάνει την ποίηση, την όρχηση και το μέλος, και αποστολή της είναι να διδάσκει και να εθίζει στην ορθή κρίση, αλλά και στη χαρά με τα ευγενή ήθη και τις ωραίες πράξεις. Οι ρυθμοί και οι μελωδίες εξομοιώνουν,

διαμορφώνουν ομοιώματα ηθών όπως η οργή, η πραότητα, η ανδρεία και η σωφροσύνη, αλλά και τα αντίθετα σε αυτά. Στην πράξη, μάλιστα, η ψυχή υφίσταται μεταβολή, όταν ακούγονται παρόμοιοι ρυθμοί και μελωδίες. Έτσι, καθώς οι άνθρωποι συνηθίζουν να λυπούνται και να χαίρονται με τις εξομοιώσεις, φθάνουν, και σε πραγματικές συνθήκες, σε αληθινές περιστάσεις, να νιώθουν με τον ίδιο τρόπο...

**Από το παράρτημα του βιβλίου Αριστοτέλης – “Περί ψυχής”
εκδόσεις Ζήτρος, Σχόλια Ι.Σ.Χριστοδούλου**

Πίνακες: Νίκος Γυφτάκης

Πηγή: Αντικλείδι, antikleidi.com